

***Europe Direct er en tjeneste som hjelper deg å finne svar
på dine spørsmål om Den europeiske union.***

**Grønt nummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Opplysningstjenesten er gratis. De fleste telefonsamtaler er også gratis (men du kan bli belastet av enkelte operatører, telefonkiosker eller hoteller).

Mer informasjon om Den europeiske union finnes på internett (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Den europeiske unions publikasjonsskontor, 2015

ISBN: 978-92-9240-669-1

ISSN: 1977-2629

doi: 10.2802/3863

© Det europeiske arbeidsmiljøorganet, 2015

Gjengivelse er tillatt med kildeangivelse.

Dr. Eusebio Rial González

Det europeiske arbeidsmiljøorganet (EU-OSHA) mistet et høyt elsket og respektert medlem av staben i 2014. Dr. Eusebio Rial González, lederen for forebyggings- og forskningsenheten, døde av kreft 18. desember bare 48 år gammel. Helt siden han ble ansatt i EU-OSHA i 2003, ledet han an i arbeidet med å forbedre helsen og sikkerheten på europeiske arbeidsplasser, og han medvirket i mange flaggskipprosjekter: Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen for 2014–2015 — Gode arbeidsplasser forebygger stress, Den europeiske bedriftsundersøkelsen om nye og framvoksende risikoer (ESENER), det nettbaserte interaktive risikovurderingsverktøyet (OiRA) og nettplattformen OSHwiki. Han var ikke bare en vel ansett kollega, han var også en kjær venn for mange av oss og vil bli dypt savnet.

Året som sluttet så trist, startet med så mye å se fram til: EU-OSHAs nye flerårige strategiprogram for 2014–2020, som ga et klart bilde av hvordan HMS best kan fremmes i en vanskelig økonomisk situasjon, ble innført. I januar fikk vi anerkjennelse og støtte for arbeidet vårt fra høyt hold, da Martin Schulz, presidenten i Europaparlamentet, avla et offisielt besøk i Bilbao for å få førsthåndskjennskap til Arbeidsmiljøorganets aktiviteter. Den 31. mars åpnet László Andor, EUs kommissær for sysselsetting, sosiale spørsmål og inkludering, de nye lokalene våre i Miribilla i Bilbao. Samme dag ble det inngått en vertsstatsavtale mellom EU-OSHA og Kongeriket Spania, som sikrer oss Bilbao som langsiktig tilholdssted. Og i juni ble EUs lenge ventede strategiske rammeverk for helse og sikkerhet på arbeidsplassen 2014–2020 innført. De strategiske målene harmonerer i høy grad med EU-OSHAs viktigste arbeidsområder.

1 Foregripe endringer

I 2014 publiserte EU-OSHA en viktig gjennomgang med utgangspunkt i organets siste omfattende framsynsprosjekt: "[Current and emerging occupational safety and health \(OSH\) risks in the healthcare sector, including home and community care](#)" (Eksisterende og nye HMS-risikoer i helse- og omsorgssektoren, herunder hjemmebasert pleie og omsorg). Den fremhever utfordringene sektoren står overfor, herunder den økende etterspørselen etter helsetjenester og behovet for mer langtidspleie, mangelen på faglært og erfarent personell og den økende bruken av teknologi som krever ny kompetanse.

En annen viktig rapport, som peker fremover mot neste framsynsprosjekt, ble også publisert. Den omhandler funnene fra en mulighetsstudie om framvoksende trender innen helse og sikkerhet på arbeidsplassen ("[Scoping study for a foresight on new and emerging occupational safety and health \(OSH\) risks and challenges](#)" [Mulighetsstudie som søker å foregripe nye og framvoksende HMS-risikoer og -utfordringer]). Rapporten trakk fram tre emner med potensial til å bli tema for neste framsynsprosjekt: innvirkningen av informasjons- og kommunikasjonsteknologi på HMS, trender innen personalledelse samt finanskrisens innvirkning på helse og sikkerhet på arbeidsplassen.

Ved å identifisere og fastsette forskningsprioriteringer kan vi enklere samordne forskningen og utnytte ressursene mer effektivt. I lys av dette har EU-OSHA, som ledd i sitt langvarige prosjekt om forskningsprioriteringer innen HMS, laget en kortliste over de viktigste prioriteringsområdene som ble identifisert i [2013-rapporten](#), og utarbeidet høringsuttalelser om disse, f.eks. "forebygging gjennom design". Målet var å øke oppmerksomheten rundt helse og sikkerhet på arbeidsplassen i forskningssamfunnet.

2 Fakta og tall

Feltarbeidet for den andre utgaven av ESENER, ESENER-2, ble fullført i henhold til planen i 2014. Rundt 50 000 intervjuer ble gjennomført i 36 land, noe som utgjorde en betydelig økning i utvalgsstørrelse sammenlignet med første utgave. Rapporter om funnene vil følge i 2015. I januar 2014 ble det publisert anbefalinger med utgangspunkt i en [etterevaluering av ESENER-1](#), og disse ble innlemmet i ESENER-2.

De foreløpige resultatene av pilotprosjektet "Safer and healthier work at any age — occupational safety and health in the context of an ageing workforce" (Sikrere og sunnere arbeidsplasser uansett alder – helse og sikkerhet på arbeidsplassen i lys av en aldrende arbeidsstyrke), på oppdrag fra Europaparlamentet, ble presentert på en konferanse i Europaparlamentet i desember 2013, og [sammendraget](#) ble publisert på EU-OSHAs nettsted i januar 2014. Videre analyser av resultatene vil bli gjennomført i 2015, og en siste konferanse vil bli holdt i september. Dette emnet er så viktig at det vil bli tema for Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen 2016–2017 – *Healthy Workplaces for All Ages* (Et sikkert og godt arbeidsmiljø for folk i alle aldre).

Det innledende arbeidet med prosjektet "Improving occupational safety and health in micro and small enterprises in Europe" (Forbedring av arbeidstakeres helse og sikkerhet i små og svært små bedrifter i Europa) ble fullført i 2014. Målet er å identifisere de

viktigste vilkårene som bidrar til å skape et miljø hvor HMS-styringen kan forbedres betydelig. En omfattende gjennomgang vil bli publisert i 2015.

I januar arrangerte EU-OSHA et seminar i Paris om reproduksjonstoksiske risikoer, sammen med ANSES, den franske mat-, miljø- og HMS-myndigheten. En metoderapport om arbeidsrelatert kreft, "[Exposure to carcinogens and work-related cancer: a review of assessment methods](#)" (Eksposering for kreftfremkallende stoffer og arbeidsrelatert kreft: en gjennomgang av vurderingsmetodene), ble publisert ved utgangen av året. Et annet seminar ble arrangert i Brussel i oktober, denne gangen for å sette i gang en storskalastudie om arbeidsrelatert sykdomsbyrde. Et av temaene som ble belyst, var vaktpost- og varslingssystemer. Disse identifiserer sykdommer som for tiden ikke er oppført som arbeidsrelaterte, men som kan vise seg å være det. Tidlig identifikasjon øker bevisstheten og betyr at arbeidstakere som er rammet av slike sykdommer, har større sjanse for å få kompensasjon.

To viktige rapporter om Arbeidsmiljøorganets arbeid om kostnadene og fordelene ved HMS ble publisert i mai i 2014: "[Estimating the costs of accidents and ill health at work: a review of methodologies](#)" (Beregning av kostnadene ved ulykker og dårlig helse på arbeidsplassen – en gjennomgang av metoder), som ble etterfulgt av et ekspertmøte i september for å diskutere funnene i juni, og "[The business case for safety and health at work: cost-benefit analyses of interventions in small and medium-sized enterprises](#)" (Den forretningsmessige nytten av helse og sikkerhet på arbeidsplassen: nytte- og kostnadsanalyse av tiltak i små og mellomstore bedrifter), som la fram overbevisende argumenter for god HMS-styring, og som ble etterfulgt av en konferanse senere samme måned, "[Investing in OSH: how benefits beat the costs](#)" (HMS-investeringer: hvordan nytten overgår kostnadene).

3 Verktøyer for HMS-styring

I 2014 gjorde OiRA store framskritt: 47 nye verktøyer ble lansert og overgikk dermed målet på 35, og ytterligere 30 er under utvikling. Fjorten seminarer ble organisert for å markedsføre OiRA eller spesifikke sektorvise verktøyer til små og mellomstore bedrifter (SMB-er). På en konferanse i regi av det italienske formannskapet i Rådet for Den europeiske union ("How to combine enterprises' growth and competitiveness in times of crisis while promoting health and safety at work" [Hvordan kombinere vekst og konkurransekraft i krisetider og samtidig fremme helse og sikkerhet på arbeidsplassen]) ble det i desember arrangert et seminar om OiRA. OiRAs betydning ble også anerkjent da det i EUs nye strategiske rammeverk for helse og sikkerhet på arbeidsplassen ble trukket fram som et vesentlig hjelpemiddel i SMB-enes arbeid med å overholde HMS-kravene.

4 Bevisstgjøring

Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen 2014–2015, Gode arbeidsplasser forebygger stress, ble lansert 7. april i Europakommisjonen i Brussel. Kampanjnettstedet, med ressurser på 25 språk, ble lansert samme dag. Dagen etter ble det holdt et partnerskapsmøte i forbindelse med kampanjen, og det offisielle tilbudet om å bli kampanjepartner ble lansert. Over 100 kampanjepartnere sluttet seg til ordningen, og mer enn 30 mediepartnere ble med for å bidra til å fremme kampanjen.

Etter inspirasjon fra det første "benchmarking"-seminaret, som ble holdt i løpet av 2012–2013-kampanjen, etablerte EU-OSHA en styringsgruppe. I tillegg fant ytterligere tre arrangementer sted i 2014, og disse ble arrangert av Heineken, LEGO og Toyota. Ytterligere tre arrangementer i regi av selskaper er allerede planlagt for 2015.

Den europeiske prisen for god praksis er et høydepunkt i hver Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanje. For første gang var prisen åpen for de offisielle kampanjepartnerne. Vinnerne ble kåret på grunnlag av 50 bidrag som ble valgt ut til en grundigere vurdering på et jurymøte i januar 2015, og prisseremonien er satt til april 2015.

Den europeiske arbeidsmiljøuken gikk av stabelen 20.–24. oktober, og i løpet av uken ble det organisert hundrevis av arrangementer og aktiviteter med fokus på håndtering av arbeidsrelatert stress. Det spanske kontaktpunktet alene sto for over 50 initiativer – fra kurs og seminarer til filmvisninger og mediearrangementer.

EU-OSHA støtter de nasjonale kontaktpunktene gjennom ECAP-ordningen (European Campaign Assistance Package) og ved å stille et bredt utvalg kampanjemateriell til rådighet: 88 720 artikler med kampanjelogo, 476 125 publikasjoner på 25 språk, 62 kampanjestander og 15 utstillingssett ble distribuert i 2014.

I tillegg til de offisielle utgavene av kampanjeveiledningen, -brosjyren og -flygebladet var de viktigste produktene i forbindelse med 2014–2015-kampanjen filmen "[Napo i ... Når stresset setter inn](#)", "[E-veiledning om forebygging av stress og psykososiale risikoer](#)", den ferske gjennomgangen "[Calculating the cost of work-related stress and psychosocial risks](#)" (Beregning av kostnaden av arbeidsrelatert stress og psykososial risiko) og en rapport publisert i fellesskap med Eurofound, "[Psykososial risiko i Europa: utbredelse og strategier for forebygging](#)".

Paul Lacoste, vinneren av Et sikkert og godt arbeidsmiljø-filmprisen for 2014 på den internasjonale dokumentar- og animasjonsfilmfestivalen i Leipzig (DOK Leipzig).

Christa Sedlatschek, direktør i EU-OSHA, Lászlá Andor, EUs kommissær for sysselsetting, sosiale spørsmål og inkludering og Vasilis Kegeroglou, Hellas' viseminister for arbeid, trygd og velferd og representant for det greske formannskapet i EU under pressekonferansen for Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen i Brussel i april 2014.

Arbeidet med Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen 2016–2017, *Healthy Workplaces for All Ages* (Et sikkert og godt arbeidsmiljø for folk i alle aldre), som fokuserer på å fremme bærekraftig arbeid og sunn aldring, er allerede i gang. Kampanjens omfang og mål er fastlagt, og EU-OSHA har bestilt en elektronisk veiledning som skal bistå bedrifter i HMS-styringen i lys av den aldrende arbeidsstyrken.

For sjetten år på rad sponset EU-OSHA Et sikkert og godt arbeidsmiljø-filmprisen på dokumentar- og

animasjonsfilmfestivalen DOK Leipzig i november. Prisen gikk til *Harvest* av Paul Lacoste, som følger en gruppe sesongarbeidere som plukker druer i Sør-Frankrike. Filmen ble valgt ut for sine refleksjoner rundt et usikkert og skiftende arbeidsliv og filmens relevans for temaet for 2014–2015-kampanjen, arbeidsrelatert stress. Arbeidsmiljøorganet sørget også for at forrige vinner, *C(us)todians* av Aly Muritiba, om arbeidslivet i et brasiliansk fengsel, ble teksten på 13 språk og distribuert til kontaktpunktene.

Etter en vellykket pilot i 2013 ble initiativet "Napo for lærere" forlenget i 2014. Denne nettbaserte pakken, som er rettet mot barneskoleelever i alderen 7–11 år, inneholder ressurser som kan hjelpe lærere med å introdusere barna for helse og sikkerhet. En evaluering av initiativet ble bestilt i 2014, og resultatene vil bli publisert i 2015.

Et av høydepunktene i 2014 var EU-OSHAs deltakelse på den 20. verdenskongressen om helse og sikkerhet på arbeidsplassen i Frankfurt 24.–27. august. Arbeidsmiljøorganets stand presenterte OSHwiki, OiRA og Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen 2014–2015. Våre ansatte var involvert i sju aktiviteter, herunder et symposium om psykososial risiko, organisert av Arbeidsmiljøorganet.

Den 20. verdenskongressen om helse og sikkerhet på arbeidsplassen 2014, Frankfurt

5 Kunnskap om nettverksbygging

[OSHwiki](#), som ble lansert på den 20. verdenskongressen om helse og sikkerhet på arbeidsplassen i Frankfurt, er den første nettplattformen som lar brukere samle og utveksle kunnskap om HMS i fellesskap. Med OSHwiki får det HMS-faglige miljøet en ny måte å drive nettbasert nettverksbygging på. For å opprettholde nettstedets autoritet og integritet blir artikler utelukkende skrevet av godkjente forfattere. Målet med OSHwiki er å tilby pålitelig informasjon om alle viktige HMS-temaer, og plattformen blir hele tiden supplert med nye OSHwiki-artikler. Lanseringen vakte stor interesse og fikk stor mediedekning, og over 100 nye forfattere ble godkjent i 2014.

6 Nettverksbygging og kommunikasjon

I 2014 ble Et sikkert og godt arbeidsmiljø-kampanjen støttet av en integrert kampanje i sosiale medier, som blant annet omfattet kampanjeprodukter utviklet spesielt for sosiale medier, som infografikk og videoer. De første tallene var svært oppmuntrende: I de første fire månedene etter lanseringen av kampanjen var antall besøkende på kampanjenettstedet tre ganger høyere enn det var i samme periode i forrige kampanje.

Ved overgangen til det nye året hadde EU-OSHAs YouTube-konto godt over 1000 abonnenter, Facebook-siden hadde

mer enn 17 000 likes, og Twitter-kontoen og LinkedIn hadde henholdsvis 11 500 og 5 290 følgere – en betydelig økning sammenlignet med fjoråret for alle kanaler.

En prototype på Arbeidsmiljøorganets nye nettsted ble demonstrert på den 20. verdenskongressen om helse og sikkerhet på arbeidsplassen i Frankfurt i august, i påvente av lanseringen av det nye informasjonsnettstedet i 2015. I løpet av 2014 ble det i mellomtiden publisert 46 teasere på internett for å markedsføre publikasjoner, aktiviteter og arrangementer samt 11 dagsaktuelle blogginnlegg.

Med hensyn til internasjonal nettverksbygging ble finansieringen av EU-OSHAs prosjekt for å støtte landene som omfattes av EUs tiltredelsesfond (IPA), avsluttet 30. november 2014. Støtten gikk ut på å skaffe til veie informasjon, oversette sentralt materiell samt yte økonomisk bistand til nasjonale kontaktpunkter, slik at de ansatte kunne reise på kurs og møter. Arbeidsmiljøorganets støtte består også i å øke oppmerksomheten rundt de nasjonale kontaktpunktene, for eksempel ved å sende hovedtalere fra EU-OSHA til HMS-konferanser i IPA-land. Det har vært søkt om ytterligere finansiering, slik at prosjektet kan fortsette i 2015 og utover.

I februar 2014 startet EU-OSHA et nytt prosjekt, finansiert av Den europeiske naboskapspolitikken (ENP), som gir 16 partnerland sør og øst i EU muligheten til å etablere en privilegert tilknytning til EU. Som ledd i dette kan partnerlandene delta i arbeidet til organisasjoner som EU-OSHA. Arbeidsmiljøorganet har opprettet kontakter i det europeiske naboskapet, besøk er avlagt i en rekke land, og sentralt materiell er oversatt til partnerlandenes språk. I 2015 vil det bli arrangert kurs og seminarer for representanter for ENP-land i Bilbao.

SLIK BESTILLER DU EU-PUBLIKASJONER

Gratis publikasjoner:

- ett eksemplar:
fra EUs nettbokhandel (<http://bookshop.europa.eu>);
- mer enn ett eksemplar eller plakater/kart:
fra Den europeiske unions representasjonskontorer
(http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
fra Den europeiske unions delegasjoner i land utenfor EU
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
ved å kontakte tjenesten Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm)
eller ringe 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratis fra alle EU-land) (*).

(*) Opplysningstjenesten er gratis. De fleste telefonsamtaler er også gratis (men du kan bli belastet av enkelte operatører, telefonkiosker eller hoteller).

Publikasjoner for salg:

- fra EUs nettbokhandel (<http://bookshop.europa.eu>).

Det europeiske arbeidsmiljøorgan (EU-OSHA) bidrar til å gjøre Europa til et tryggere, sunnere og mer produktivt sted å arbeide. Det gjennomfører undersøkelser, utvikler og distribuerer pålitelig, balansert og objektiv HMS-informasjon og organiserer europeiske bevisstgjøringskampanjer. EU opprettet Det europeiske arbeidsmiljøorganet i 1994. På hovedkontoret i Bilbao, Spania, finnes representanter for Europakommisjonen, medlemsstatenes regjeringer, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner og ledende eksperter fra medlemsstatene i EU og andre land.

Det europeiske arbeidsmiljøorgan

12 Santiago de Compostela,
E-48003 Bilbao, Spania
Tlf. +34 944358400
Faks +34 944358401
E-post: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>